

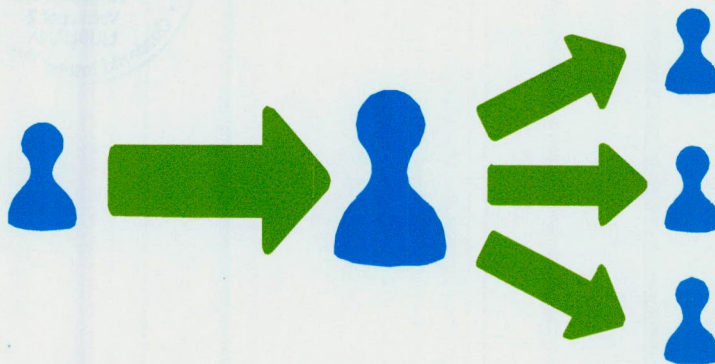
11) = 4120486

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

»Za posavski gozd in les«

ZAKLJUČNO POROČILO

Pripravili: dr. Nike Krajnc, Matjaž Harmel, Špela Ščap, Aleksandra Krajnc, Matevž Triplat,
dr. Peter Prislán in mag. Mitja Piškur

Ljubljana, 20.05.2015

GOZDARSKA KNJIŽNICA

GIS K E
703

GIS BF - GOZD.

10000002167

COBISS •

KAZALO

1	UVOD	3
2	ANALIZA POTENCIALOV LESA	4
3	ANALIZA OBSTOJEČIH SUBJEKTOV VZDOLŽ GOZDNO LESNIH VERIG V POSAVJU	7
4	ANALIZA POTENCIALNIH LOKACIJ ZA NOVE AKTIVNOSTI	11
5	ANALIZA MOŽNOSTI POVEZOVANJA DELEŽNIKOV VZDOLŽ PROIZVODNIH VERIG	14
6	INTERNETNI PORTALA »POSAVSKI GOZD«	15
7	DELAVNICE ZA ZAINTERESIRANE DELEŽNIKE	16
8	GLAVNI ZAKLJUČKI	21
9	PRILOGE	23

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1:	Absolutne teoretične tržne količine lesa v regiji Posavje	6
Preglednica 3	Seznam ukrepov, ki bi po mnenju anketirancev, vzpodbudil lesnopredelovalno industrijo v regiji Posavje in kdo bi bil za ta ukrep najbolj odgovoren	10
Preglednica 4	Združevanje in sodelovanje žagarjev, lesarjev in lastnikov lesa	17
Preglednica 5	Lesni zbirni center	17
Preglednica 6	Lesni zbirni center »Posavje«	17
Preglednica 7	Dobava surovine obstoječemu biomasnemu centru	18
Preglednica 8	Celostna ponudba objektov in opreme	19

KAZALO SLIK

Slika 1	Območje študije	3
Slika 2	Karta teoretičnih tržnih količin lesa slabše kakovosti v regiji Posavje	5
Slika 3	Pomen dveh največjih lesnopredelovalnih podjetji (Vipap Videm Krško d.d. in Tanin Sevnica d.d. - VT) v regiji na trg in predelavo okroglega lesa (podatki iz anketnega vprašalnika)	8
Slika 4	Struktura pravnih subjektov glede na registrirane dejavnosti	8
Slika 5	Prikaz najkrajše cestne povezave od con do avtoceste	11
Slika 6	internetni portal: »Posavski gozd«	15

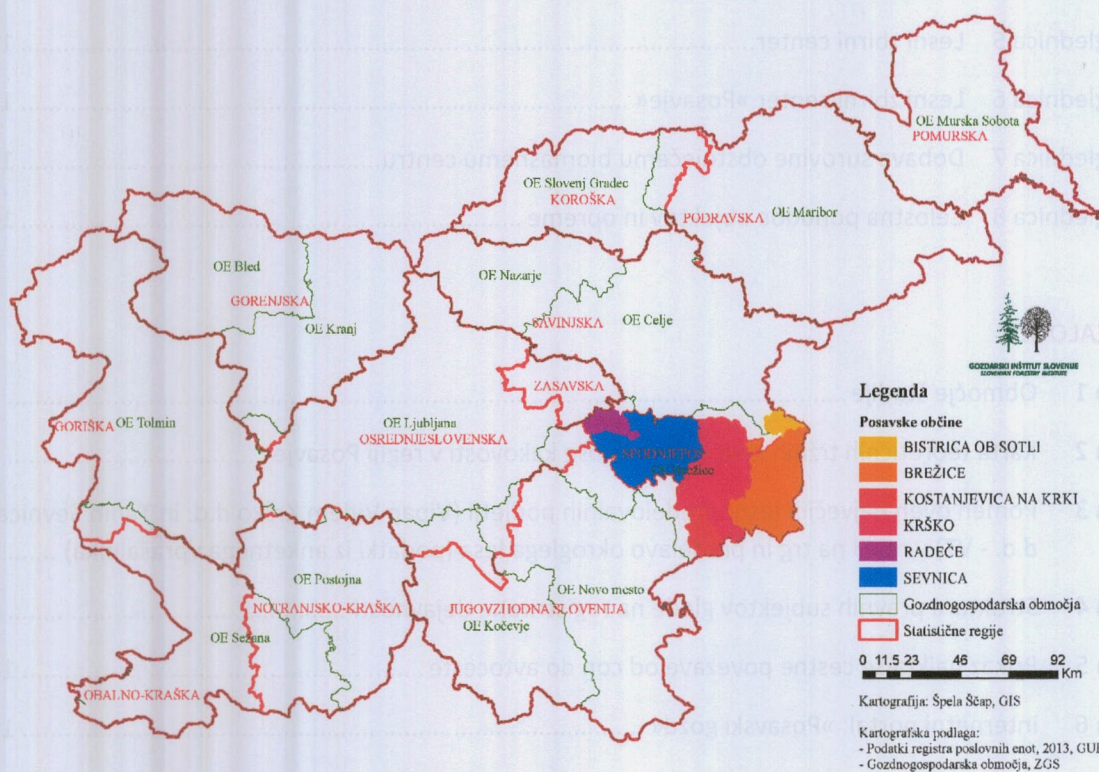

1 UVOD

Glavni cilji naloge je bil izdelati strokovne podlage za izvedbo aktivnosti za povezovanje različnih akterjev v verigi »Gozd-les«. Ciljne občine so bile: Sevnica, Krško, Brežice, Bistrica ob Sotli, Kostanjevica na Krki in Radeče. Za doseg zastavljenega cilja smo izvedli naslednje aktivnosti:

1. Analiza potencialov lesa iz gozdov
2. Analiza obstoječih deležnikov vzdolž gozdno-lesnih verig
3. Analiza potencialnih lokacij za nove aktivnosti
4. Priprava internetnega portala »Za posavski gozd«
5. Analizo možnosti povezovanja deležnikov vzdolž proizvodnih verig
6. Delavnice z zainteresiranimi deležniki

Posamezna analiza je obširneje predstavljena v samostojnem dokumentu. Na tem mestu povzemamo predvsem najpomembnejše zaključke posamezne študije ter rezultate delavnic, ki smo jih organizirali s posameznimi deležniki.

Slika 1 Območje študije

2 ANALIZA POTENCIALOV LESA

Informacije o količinah in potencialih lesa iz gozdov so pomembne za vse akterje, ki so vključeni v gozdno-lesne verige. Za njih je najbolj pomembna realna in trenutno razpoložljiva količina lesa, ki se lahko pojavi na trgu, kjer je že izvzeta količina lesa, ki se porabi za lastno uporabo v gospodinjstvih.

V okviru projekta »Za posavski gozd in les« smo želeli ugotoviti, kolikšne so:

- teoretične tržne količine lesa slabše kakovosti ter hlodov,
- dejanske tržne količine lesa slabše kakovosti ter hlodov.

Analize smo naredili ločeno po lastništvu gozdov in po drevesni sestavi. V analize je bilo vključenih vseh šest posavskih občin: Bistrica ob Sotli, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Radeče in Sevnica.

Teoretični tržni potencial je maksimalna količina lesa, ki bi jo lahko letno posekali in ponudili na trgu in bi pri tem še zagotavljali trajnostno gospodarjenje z gozdovi.

Dejanski tržni potencial pa temelji na podatkih o povprečni količini lesa, ki je bila letno posekana v obdobju petih let (2009–2013) in se je takrat pojavila na trgu.

V naši raziskavi smo se osredotočili po namenu rabe na dve skupini sortimentov, in sicer na hlode in les slabše kakovosti. Les slabše kakovosti je ves les za celulozo in plošče ter ves les iz debla in vej, primeren za kurjavo ("Pravilnik o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (Ur.l. RS št.79/2011)". Delitev na hlode in les slabše kakovosti je v naši raziskavi opredeljena z dimenzijami, namenom rabe in kakovostjo. Kakovosten les oziroma hlodi so pomembni za podjetja, ki se ukvarjajo z nabavo, predelavo ali prodajo hlodov; to so predvsem žagarski obrati in proizvajalci furnirja ter proizvajalci vezanih furnirskih plošč. Poleg hlodov je za lesnopredelovalno industrijo pomemben tudi les slabše kakovosti. Tak les je pomemben predvsem za celulozno in kemično industrijo, proizvajalce lesnih plošč, proizvajalce lesnih goriv in energetska podjetja, ki proizvajajo in tržijo toploto in/ali elektriko, proizvedeno iz lesne biomase. Za vse zgoraj omenjene akterje v verigi je poleg poznavanja teoretičnih potencialov naših gozdov pomemben podatek o realno in trenutno razpoložljivi tržni količini lesa. To je količina, ki se dejansko lahko pojavi na trgu in v kateri ni količin lesa, ki se porabi za lastne potrebe v gospodinjstvih (na primer za ogrevanje gospodinjstev).

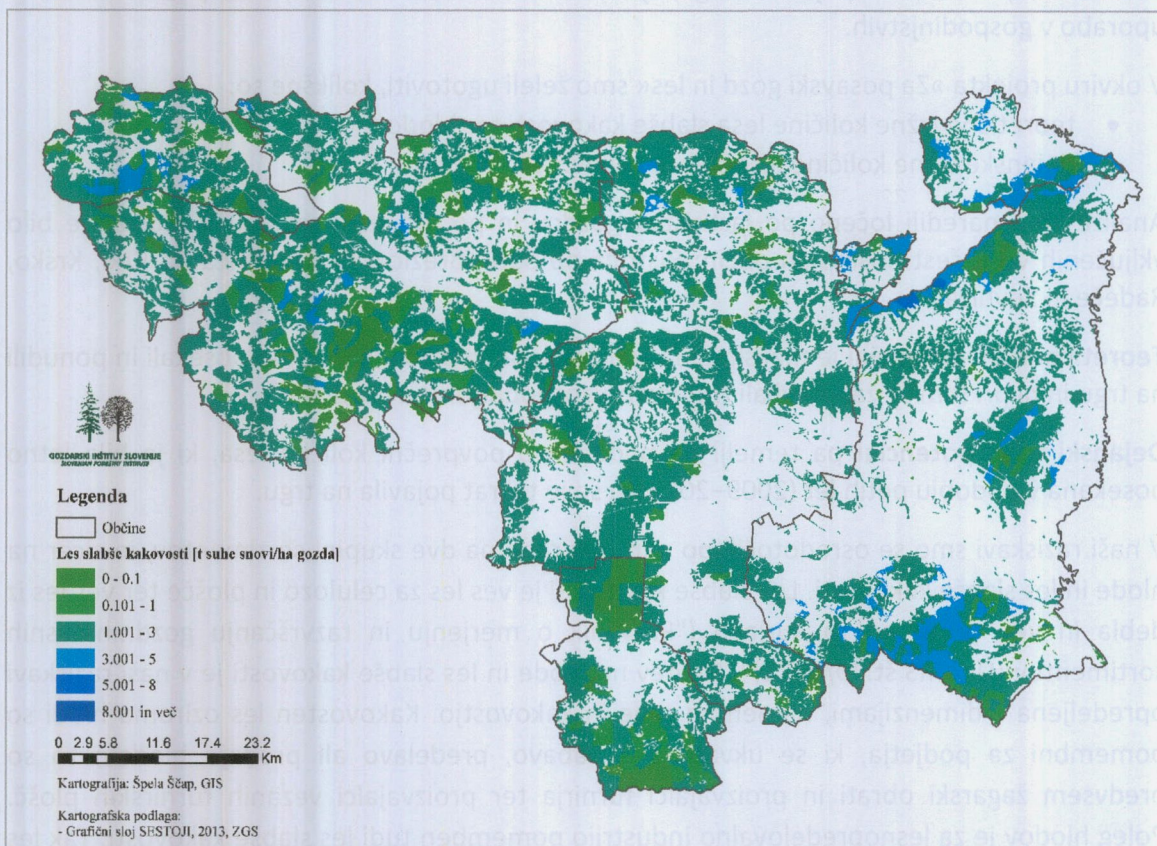
Pri interpretaciji teh rezultatov pa je potrebno biti previden, saj je v analizah upoštevan le evidentiran posek, tako da so v realnosti količine, ki vstopajo na trg verjetno večje.

Metodologija izračuna ter podrobnejši rezultati analize potencialov lesa so predstavljeni v študiji (priloga 1): »POROČILO O POTENCIALIH LESA SLABŠE KAKOVOSTI ZA ENERGETSKE NAMENE TER HLODOV LISTAVCEV IN IGLAVCEV«.

Najpomembnejši zaključki študije pa so:

- (1) Skupna tržna količina oziroma teoretični tržni potencial lesne biomase v izbranih občinah znaša 81.289,8 ton suhe snovi (t_{ss}) oziroma cca. 144.581 m^3 . Preračunano na površino gozda v celotni regiji to znaša 1,8 t_{ss}/ha ali približno 3,1 m^3/ha , kar je precej več od povprečja za celotno Slovenijo. Od skupne količine lesa slabše kakovosti je kar 83 % potenciala v zasebnih gozdovih. Od skupne absolutne količine lesa slabše kakovosti prevladujejo listavci z 93 %.

Slika 2 Karta teoretičnih tržnih količin lesa slabše kakovosti v regiji Posavje

- (2) Teoretična količina hlodov listavcev, ki bi lahko vstopila na trg, znaša v regiji Posavje 29.289 m^3 . Ta skupna količina predstavlja teoretični tržni potencial hlodov listavcev, ki ga je možno izkoristiti iz gozdov v izbrani regiji. Preračunano na skupno površino gozda v regiji znaša ta količina 0,6 m^3/ha . Od te skupne absolutne količine hlodov listavcev je 80 % tega lesa v zasebnih gozdovih.
- (3) Dejanska neto količina oziroma tržni potencial hlodov smreke in jelke dimenzij 20-59 cm, znaša v regiji Posavje 16.587 m^3 oziroma preračunano na površino gozda v obravnavani regiji je to 0,4 m^3/ha . Od skupne količine teh hlodov se 61 % letno poseka v zasebnih gozdovih.

V preglednici 1 predstavljamo povzetek teoretičnih tržnih količin lesa, ki zagotavljajo trajnostno gospodarjenje z gozdovi in so izračunani na podlagi nam dostopnih podatkov Zavoda za gozdove o stanju gozdov.

Preglednica 1: Absolutne teoretične tržne količine lesa v regiji Posavje

	Iglavci [m ³]	Listavci [m ³]
<i>Les slabše kakovosti v državnih in občinskih gozdovih ter gozdovih drugih pravnih oseb</i>	5.266	20.312
<i>Les slabše kakovosti v zasebnih gozdovih</i>	8.995	110.008
<i>Hlodi listavcev v državnih in občinskih gozdovih ter gozdovih drugih pravnih oseb</i>		6.161
<i>Hlodi listavcev v zasebnih gozdovih</i>		23.128
<i>Les smreke in jelke debeline 20-59 cm v državnih in občinskih gozdovih ter gozdovih drugih pravnih oseb*¹</i>	6.414	
<i>Les smreke in jelke debeline 20-59 cm v zasebnih gozdovih*¹</i>	10.173	
Skupaj	30.848	159.609

*¹ Za les smreke in jelke so računani le dejanski potenciali, teoretične tržne količine bi bile večje

Dejstvo pa je, da bodo količine dejansko dostopne na trgu le, če se poveča povpraševanje po posameznem sortimentu na trgu in se bodo lastniki gozdov odločili za posek.

Glede na prikazane rezultate lahko ugotovimo, da je tržnega potenciala lesa slabše kakovosti za energetske namene v obravnavani regiji še veliko neizkoriščenega. Modelna izkoriščenost teoretičnega potenciala v vseh gozdovih regije Posavje namreč znaša le 22 %. V državnih in občinskih gozdovih ter gozdovih drugih pravnih oseb je modelna izkoriščenost teoretičnega tržnega potenciala nizka v primerjavi s povprečjem za celotno Slovenijo, saj znaša 60 %. V zasebnih gozdovih pa je ta izkoriščenost izredno nizka in znaša 14 %. Torej je v gozdovih v zasebni lasti še dobrih 85 % lesa slabše kakovosti neizkoriščenega, kar kaže na potrebo po spodbujanju gozdno-lesne proizvodnje tako v zasebnem kot državnem in ostalem sektorju. Kot je bilo že navedeno, v regiji prevladuje les slabše kakovosti listavcev, pri katerih pa je potencial slabo izkoriščen (20 %). Boljša izkoriščenost teoretičnega potenciala je pri iglavcih in sicer 40 %. Pri vseh teh rezultatih pa moramo upoštevati, da je v analizah upoštevan le evidentiran posek, tako da so v realnosti ti deleži verjetno višji.

Pri lesu boljše kakovosti oziroma hlokih listavcev je v gozdovih Posavja nekaj manj kot polovica teoretičnega tržnega potenciala izkoriščenega (46 %). V zasebnih gozdovih znaša modelna izkoriščenost teoretičnega tržnega potenciala 44 %, v državnih in občinskih gozdovih ter gozdovih drugih pravnih oseb pa 53 %.

Pri hlokih smreke in jelke srednjega premera od 20 do 59 cm pa teoretičnih tržnih potencialov nismo izračunavali zaradi drugačne metodologije izračuna ocen potencialov in posledično pomanjkanja bolj natančnih podatkov o gozdnih fondih in tako bi bila ocena teh potencialov slaba. Zaradi tega tu ne moremo govoriti o izkoriščenosti teoretičnih tržnih potencialov.

Z rezultati želimo spodbuditi gozdni sektor in lesnopredelovalno industrijo v občinah Bistrica ob Sotli, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Radeče in Sevnica, saj sta gozdarstvo in lesarstvo strateško pomembni in perspektivni panogi v teh občinah, ki nudita zelena delovna mesta in omogočata nadaljnji razvoj regije.

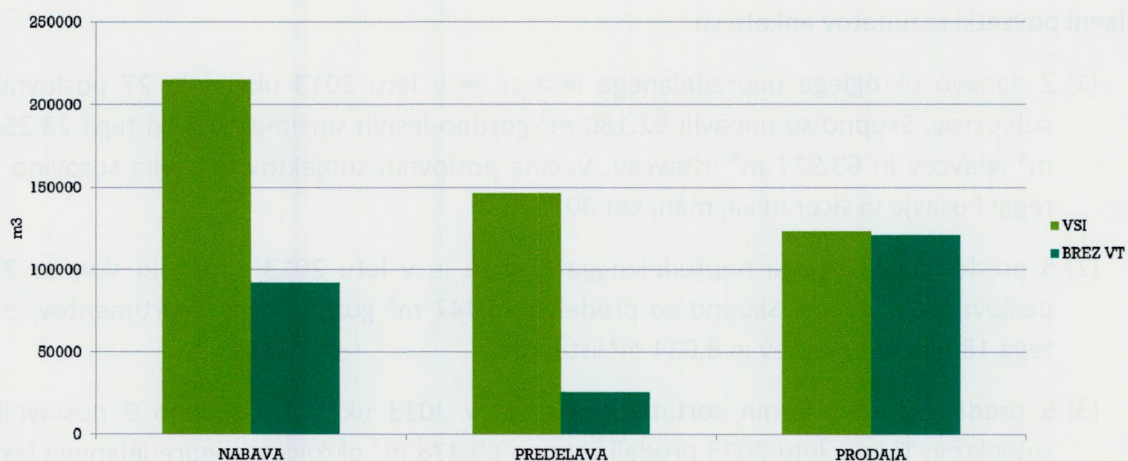
3 ANALIZA OBSTOJEČIH SUBJEKTOV VZDOLŽ GOZDNO LESNIH VERIG V POSAVJU

Pri iskanju rešitev za spodbujanje nadaljnjega razvoja gozdno lesnih verig v Posavju smo se odločili za izvedbo ankete med obstoječimi subjekti vzdolž verig. Rezultate ankete, ki ni bila anonimna, smo uporabili tudi pri organizaciji delavnic in srečanj. Tako je bil glavni cilj ankete analiza subjektov po registriranih dejavnostih in analiza njihove pripravljenosti za sodelovanje.

Anketni vprašalnik je bil namenjen vsem registriranim poslovnim subjektom v regiji Posavje, ki imajo kot glavno ali stransko dejavnost registrirano katero od dejavnosti povezano s storitvami v gozdarstvu, predelavo lesa ali trgovino z lesom. Seznam poslovnih subjektov z navedenimi dejavnostmi v Posavski regiji smo pridobili od Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJ PES) na podlagi posebne poizvedbe. V anketnem vprašalniku je bil poudarek na poslovnih subjektih, ki se ukvarjajo z okroglim nepredelanim lesom. Vprašalnik je bil po pošti poslan 222 poslovnim subjektom, tistim poslovnim subjektom, za katere smo pridobili elektronske naslove, je bil poslan tudi spletni anketni vprašalnik, nazadnje pa smo s tistimi poslovnimi subjekti, pri katerih nismo dobili nobenega odziva, opravili telefonsko anketiranje. Od skupno 222 poslovnih subjektov, je pri anketnem vprašalniku sodelovalo 110 subjektov, kar predstavlja 49,5.

V regiji Posavje delujejo tudi tri velika podjetja, ki so pomembni akterji v gozdno-lesni verigi v lokalnem okolju in sicer Tanin Sevnica Kemična industrija d.d., Vipap Videm Krško d.d. in Gozdno gospodarstvo Brežice d.o.o. GG Brežice ni bil vključen v raziskavo zaradi naslova sedeža podjetja, ki ni v regiji Posavje. Ostala dva podjetja pa sta bila vključena pri samem anketnem vprašalniku, v rezultatih pa nista zajeta, ker bi preveč izstopala iz povprečja manjših podjetij.

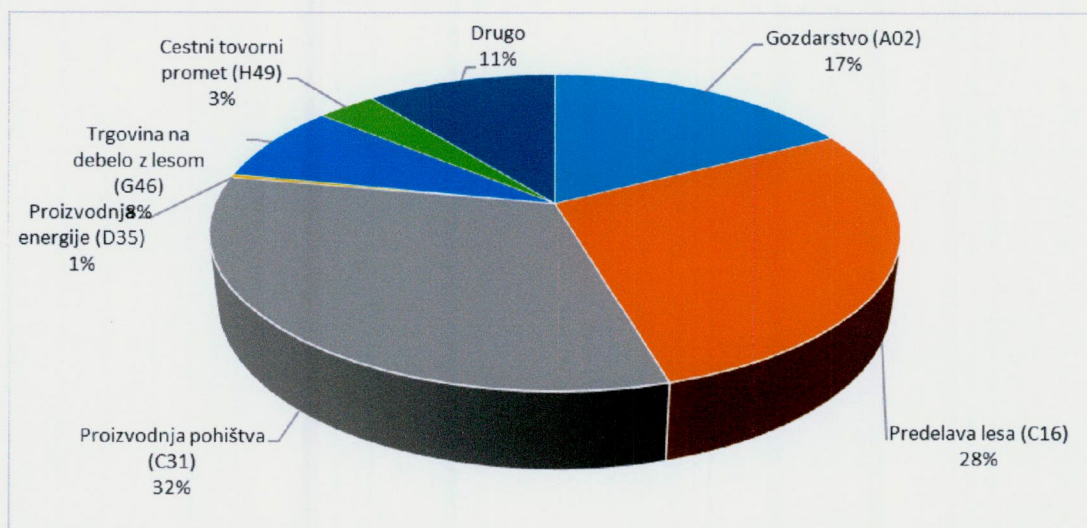

Slika 3 Pomen dveh največjih lesnopredelovalnih podjetji (Vipap Videm Krško d.d. in Tanin Sevnica d.d. - VT) v regiji na trg in predelavo okroglega lesa (podatki iz anketnega vprašalnika)

Podrobnejša analiza in opis anketiranja je v dokumentu (Priloga 2) **»POROČILO O OPRAVLJENEM ANKETNEM VPRAŠALNIKU ZA PROJEKT »ZA POSAVSKI GOZD IN LES«**.

V nadaljevanju predstavljamo je nekaj najzanimivejših rezultatov ankete.

Slika 4 Struktura pravnih subjektov glede na registrirane dejavnosti

Glavni povzetki rezultatov ankete so:

- (1) Z nabavo okroglega nepredelanega lesa se je v letu 2013 ukvarjalo 27 poslovnih subjektov. Skupno so nabavili 92.180 m³ gozdno-lesnih sortimentov, od tega 28.253 m³ iglavcev in 63.927 m³ listavcev. Večina poslovnih subjektov nabavlja surovino v regiji Posavje in sicer nekaj manj kot 80 %.
- (2) S predelavo okroglega nepredelanega lesa se je v letu 2013 ukvarjalo skupno 25 poslovnih subjektov. Skupno so predelali 26.447 m³ gozdno-lesnih sortimentov, od tega 18.413 m³ iglavcev in 8.034 m³ listavcev.
- (3) S prodajo gozdno-lesnih sortimentov se je v 2013 ukvarjalo skupno 9 poslovnih subjektov. Ti so v letu 2013 prodali skupno 69.376 m³ okroglega nepredelanega lesa in sicer 11.416 m³ iglavcev ter 57.960 m³ listavcev. Glede na strukturo prodanih gozdno-lesnih sortimentov, je pri iglavcih prevladovala prodaja hlodovine, medtem ko je bilo pri listavcih največ prodanega lesa za celulozo, plošč in drv.
- (4) Skoraj dve tretjini anketiranih (58,2 %) si želijo nadaljnjega sodelovanja, 31,8 % ni zainteresiranih za sodelovanje, medtem ko jih 10 % ni odgovorilo na to vprašanje. Nezainteresiranost za sodelovanje z lokalnimi akterji na področju pridobivanja, predelave in trgovanja z okroglim nepredelanim lesom je predvsem pri podjetjih, ki se ne ukvarjajo s temi dejavnostmi; to so v večini podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo pohištva in podjetja, ki izvajajo sečnjo ter spravilo v gozdu.

Za zaključek tega dela pa predstavljamo nekaj ukrepov, ki so jih navedli anketiranci ko smo jih povprašali o potrebnih ukrepih na področju gozdno lesnih verig.

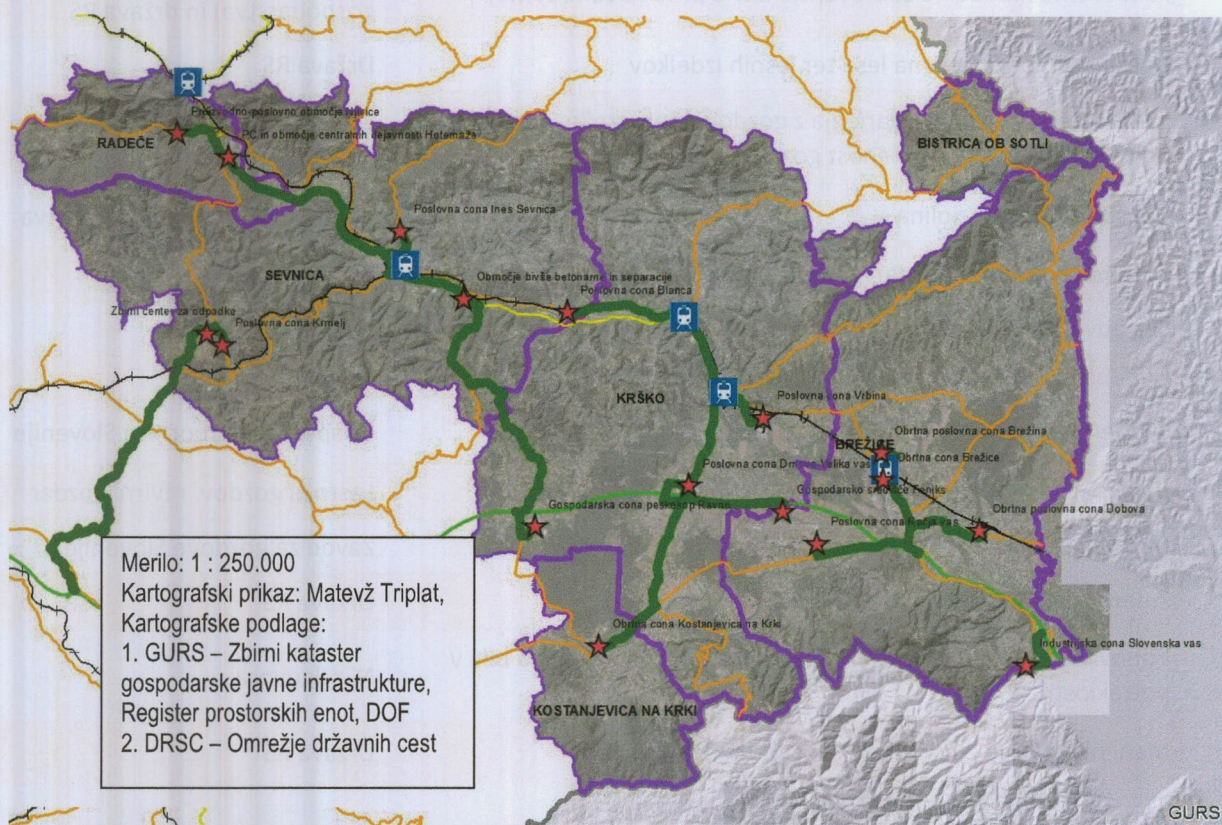
Preglednica 3 Seznam ukrepov, ki bi po mnenju anketirancev, vzpodbudil lesnopredelovalno industrijo v regiji Posavje in kdo bi bil za ta ukrep najbolj odgovoren

UKREP	KDO JE ODGOVOREN
Spodbujanje predelave lesa v Sloveniji (npr. denarna pomoč malim podjetjem)	Država RS
Boljše sodelovanje z akterji v gozdno-lesni verigi (npr. vzpostavitev nekega povezovalnega elementa - združenje, organizacija, zadruga)	Vsi akterji v proizvodni verigi.
Manj zahtevni pogoji za najemanje kreditov	Banka, država RS
Lažje in hitrejše pridobivanje gradbenih dovoljenj, možnost spremembe namembnosti zemljišča, urejena in opremljena zemljišča za industrijsko dejavnost	Občine, država RS
Omejiti izvoz hlodovine in posledično zagotavljati zadostne količine kakovostne hlodovine za slovenski lesno predelovalni sektor	Podjetja, ki pri izvozu največ zaslužijo (npr. Gozdna gospodarstva) in država RS
Boljša promocija in cena lesa ter lesnih izdelkov	Država RS
Večja intenziteta gospodarjenja z gozdovi (npr. preko javnih del) in posledično večja izkoriščenost gozdnih potencialov	ZGS, občine
Boljša plačilna disciplina	Podjetja, Gozdna gospodarstva
Ukinitev koncesij Gozdnim gospodarstvom	Država RS
Les obvezno žigosati tudi v zasebnih gozdovih ter to zaračunavati	Ni odgovora
Uvedba licitacij	Država RS
Skupen nastop na tujih trgih	Gospodarska zbornica Slovenije
Večji nadzor nad sečnjo dreves	Lastniki gozdov, revirni gozdar
Dati več pooblastil lokalnim revirnim gozdarjem	Zavod za gozdove Slovenije
Zmanjšanje sive ekonomije	Država RS
Ponovna ustanovitev takšnih Gozdnih gospodarstev, ki so bila v preteklosti	Ni odgovora
Manj birokracije glede okoljskih zahtev	Država RS

4 ANALIZA POTENCIALNIH LOKACIJ ZA NOVE AKTIVNOSTI

Pri razvoju gozdno lesnih verig vedno razmišljamo tudi o novih proizvodnih obratih. Pri tem pa je ključnega pomena tudi razpoložljiv prostor. Govorimo o lokaciji, ki ima že ustrezno namembnost, infrastrukturo, je dovolj velika in dejansko omogoča postavitve novega predelovalnega obrata. Za osnovo so bili uporabljeni podatki o namenski rabi prostora (NRP) glede na že sprejete občinske prostorske načrte (OPN) ali OPN-je v pripravi (Škocjan in Krško). Občina Bistrica ob Sotli k pripravi OPN še ni pristopila. Glede na veljaven prostorski načrt v občini Bistrica ob Sotli umestitev tovrstne dejavnosti zaradi pomanjkanja razpoložljivih prostih površin ni izvedljiva. V ostalih občinah je bilo pod drobnogled vzetih 17 industrijskih con v regiji. Predstavljeni podatki so bili posredovani predstavnikom občin, ki so podatke pregledali in dopolnili. Končna analiza primernosti posameznih poslovnih con je v poročilu (Priloga 3): »ANALIZA POTENCIALNIH LOKACIJ ZA NOVE DEJAVNOSTI«.

Slika 5 Prikaz najkrajše cestne povezave od con do avtoceste

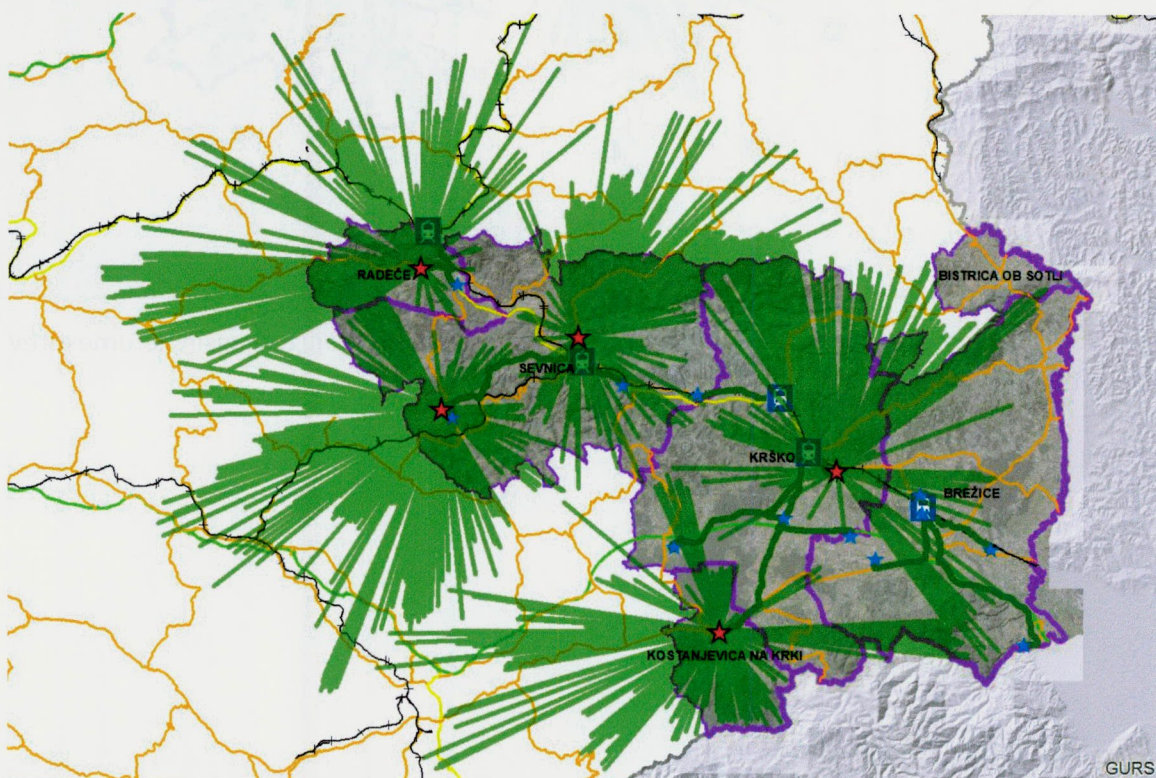
Poleg analize posameznih obstoječih poslovnih con je bila narejena tudi analiz potrebnega prostora za žagarski obrat. Predstavljena sta dva moderna žagarska objekta pri katerih je predviden prostor za proizvodnjo znaša od 0,255 do 0.499 m²/m³ letno razžaganega lesa

Zaključimo lahko, da je v regiji 17 obstoječih poslovnih con, vendar pa so nekatere med njimi majhne (manj kot 5 ha). Le pet con ima nezazidljivo površino večjo od 7 ha in bi bile primerne za umeščanje obratov za predelavo lesa s predvideno inštalirano zmogljivostjo

150.000-300.000 m³ / leto. Večina teh con ima že obstoječo infrastrukturo, tako je možna takojšnja gradnja. Ugodna je tudi razdalja do avtoceste in železnice, saj je le ta krajša od 10 km.

Tekom trajanja projekta v regiji nismo zaznali resne pobude (s konkretnimi tehnološkimi ter ekonomskimi predpostavkami), zato omejevanje izbora na manj lokacije ne bi bilo smiselno oz. primerno. Zato v nadaljevanju na sliki 6 in 7 predstavljamo model, ki smo ga razvili za modelno umeščanje energetskega obrata v prostor in bi ga bilo moč uporabiti tudi za preverjanje pobude za investicijo v večji žagarski obrat. Model smo oblikovali, tako da služi kot investicijsko orodje, kjer nas zanima razpoložljivosti pričakovanih surovin in ocenjena višina pričakovanih stroškov transporta na izbrani lokaciji. Omogoča pa nam tudi presojo več različnih lokacij hkrati in nam izbere najprimernejšo z vidika zastavljenih parametrov. Model je v osnovi računalniški algoritem, ki ga določa vrsto in zaporedje operacij v postopku analize.

Slika 6: Primer modelne izbora **petih** lokacij (med 17 lokacijami) najugodnejših za umestitev energetskega obrata

Slika 7: Primer modelne izbora **treh** lokacij (med 17 lokacijami) najugodnejših za umestitev energetskega obrata

5 ANALIZA MOŽNOSTI POVEZOVANJA DELEŽNIKOV VZDOLŽ PROIZVODNIH VERIG

Za skupno nastopanje lastnikov gozdov ali drugih zainteresiranih posameznikov obstaja na trgu več možnosti formalnih oblik povezovanja. Izbira oblike povezovanja je odvisna predvsem od tega ali gre za povezovanje fizičnih ali pravnih oseb ter kakšna je njena glavna funkcija. Prav tako sama izbira ene izmed poslovnih oblik v nadaljevanju vpliva na način ustanovitve, obliko odgovornosti za poslovne obveznosti, način vodenja poslovnih dokumentov, plačevanja davkov in prispevkov in način izplačevanja dobička. Možnih je več oblik oz. načinov opravljanja dejavnosti, ki se lahko pogojno tudi združujejo in povezujejo:

- samostojni podjetnik (s. p.),
- družba z omejeno odgovornostjo (d. o. o.),
- družba z neomejeno odgovornostjo (d. n. o.),
- komanditna družba (k. d.),
- delniška družba (d. d.),
- gospodarsko interesno združenje (GIZ),
- zadruga,
- zavod,
- društvo,
- grozd.

V študiji (Priloga 4) »**MOŽNOSTI POVEZOVANJA AKTERJEV VZDOLŽ PROIZVODNIH VERIG**« so predstavljene glavne lastnosti oz. razlike med posameznimi oblikami opravljanja dejavnosti, podani so opisi nekaterih izmed oblik podjetij oz. možnosti povezovanja. Izbrani so predvsem tisti, ki so, glede na pogoje in potrebe, primerni za povezovanje akterjev v gozdno lesnih verigah.

Izbor oblike formalnega povezovanja je odvisen predvsem od namena in ciljev posameznikov ali podjetji, ki bi se želeli povezati. Izbor formalne oblike povezovanja je odvisen tudi od tega ali se želijo povezati fizične osebe ali že obstoječe pravne osebe.

V primeru povezovanja fizičnih oseb svetujemo ustanovitev:

- a) zadruge - v primeru ko gre za skupno trženje oziroma skupen nastop na trgu
- b) društva – v primeru ko gre zgolj za povezovanje posameznikov z nekim skupnim interesom (izmenjava informacij, znanj ali izkušenj).

V primeru povezovanja obstoječih pravnih oseb pa predlagamo ustanovitev:

- a) Gospodarskega interesnega združenja ali grozdov, saj omogoča povezovanje obstoječih subjektov in njihov skupni nastop na trgu.

V vsakem primeru pa menimo, da je smiselno upoštevati in se vključevati v že obstoječe pravne subjekte oziroma iniciative, ki smo jih prav tako povzeli v omenjeni študiji v prilogi 4.

6 INTERNETNI PORTALA »POSAVSKI GOZD«

V okviru projekta je bila pomembna naloga tudi oblikovanje »informatijskega portala«, ki bi omogočal komunikacijo med obstoječimi subjekti ter njihovo povezovanje. Na delavnicah je bilo večkrat izpostavljen problem slabe komunikacije med obstoječimi subjekti ter potreba po tesnejšem sodelovanju, ki pa je velikokrat odvisen od izmenjave informacij.

Za potrebe projekta je bil tako narejen internetni portal: »Posavski gozd«, ki ima enotno podobo in omogoča enostavno upravljanje in dodajanje oziroma posodabljanje vsebin.

Slika 6 internetni portal: »Posavski gozd«

Osnovni meniji, ki so predvideni so:

- Namen: kjer naj bi bil na kratko opisan namen portala.
- Potencial lesa: Iz študije, ki je bila narejena v okviru projekta bi bili na kratko predstavljeni potenciali lesa v gozdovih (z kartami ter tabelarično), predstavljena bi bila tudi metodologija izračuna ter povezava do poročil ZGS
- Pregled stanja: predstavljeni bi bili rezultati anketnega vprašalnika ter nekaj splošnih podatkov o stanju v gozdno lesnih verigah v Sloveniji in širše.
- Trg z lesom: v tem delu bi se lahko predstavili vsi zainteresirani odkupovalci lesa v regiji – na tak način bi pomagali lastnikom gozdov in jih spodbudili k prodaji lesa.
- Akterji: ta del je namenjen obstoječim oziroma registriranim subjektom v gozdno lesnih verigah. Poleg splošne predstavitve pa bi del tega portala namenili tudi iskanju skupnih idej in iniciativ

- Na vstopni strani je prostor za tri najbolj pomembne ali aktualne novice
- Poleg tega mesto tudi za spletno anketo in za kontaktne podatke

Portal je ostal le v testni obliki brez dodanih vsebin ker tekom projekta nismo določili nosilca portala. V nadaljevanju predlagamo, da se določi kdo bi lahko v regiji prevzel glavno povezovalno vlogo. Menimo, da je lahko tak portal pomemben povezovalni člen med akterji v regiji, vendar pa mora biti redno ažuriran in aktiven.

7 DELAVNICE ZA ZAJINTERESIRANE DELEŽNIKE

Z željo, da bi dejansko spodbudili povezovanje in razvoj gozdno lesnih verig smo v regiji izpeljali serijo 5 delavnic na katere smo povabili deležnike. V prvi vrsti smo povabili k sodelovanju vse subjekte, ki so anketah izjavili, da bi se želeli udeležiti takih dogodkov. Seznam povabljenih pa smo dopolnjevali s pomočjo predstavnikov občin ter Zavoda za Gozdove Slovenije. Skupno smo na delavnice povabili več kot 210 posameznikov. Na žalost pa udeležba ni bila tako visoka kot smo si želeli. Prvi del delavnic je bil namenjen predvsem obstoječim subjektom v gozdno lesni verigi v regiji. Delavnice so bile sestavljene iz dveh ali treh kratkih prezentacij, s katerimi smo želeli predstaviti projekt, glavne rezultate, namen delavnic ter obstoječe iniciative oziroma primere dobrih praks v Sloveniji in širše. Na zaključno delavnico pa smo povabili tudi lastnike gozdov, saj smo jim želeli pokazati iniciative, ki so bile identificirane na predhodnih delavnicah.

Kljub skromni udeležbi na nekaterih delavnicah (udeležba je bila odvisna tudi od angažma posameznih odgovornih v občinah in od izbire časa in kraja dogodka), pa smo na njih identificirali nekaj zanimivih razvojnih projektov. Projektne ideje so predstavljene v nadaljevanju v obliki preglednic. V tem poročilu sicer niso navedeni vsi, ki bi se želeli priključiti posamezni iniciativi. Ti podatki so v prilogi 5.

Preglednica 4 Združevanje in sodelovanje žagarjev, lesarjev in lastnikov lesa

PROJEKT <i>(Naslov iniciative)</i>	ZDRUŽEVANJE IN SODELOVANJE ŽAGARJEV, LESARJEV in LASTNIKOV LESA
NAMEN <i>(Kaj želimo)</i>	Lažje trženje in iskanje sortimentov
CILJI <i>(Kaj želimo doseči)</i>	Ugodnejšo prodajo, hitrejšo nabavo materiala, lokalna predelava lesa
OPIS/OZADJE/ PREDPOGOJI <i>(Kratka obrazložitev ideje, kaj potrebujemo, da idejo lahko realiziramo)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Interesno združenje vseh akterjev - Lažja in hitrejša oskrba z materialom - Osebni interes vseh akterjev
AKTIVNOSTI <i>(Seznam akcij, ki jih moramo izpeljati, da bo ideja realizirana in da bo živela dalje)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Promocija, seznanjanje od kmeta do potrošnika - Internetna stran za zainteresirane - »Borza lesa in izdelkov«
KAZALNIKI <i>(kako bomo vedeli, da smo na pravi poti)</i>	Povečanje članstva združenja
NOSILEC <i>(Kdo je lahko nosilec iniciative)</i>	Eden od pobudnikov in akterjev interesnega združenja, kateri je soglasno izvoljen od sodelujočih
PARTNERSTVO <i>(Kdo vse bo / želi biti vključen)</i>	Lastniki gozdov, gozdarji, lesni trgovci, žagarji, lesarji, ...
FINANCIRANJE <i>(kje lahko pridobimo finance)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Razpisi (država, EU) - Mogoče članarina???

Preglednica 5 Lesni zbirni center

PROJEKT <i>(Naslov iniciative)</i>	LESNI ZBIRNI CENTER
NAMEN <i>(Kaj želimo)</i>	Možnost nabave kvalitetnega lesa, sušenega, z lokalnega okolja
CILJI <i>(Kaj želimo doseči)</i>	Prodaja lesa v lokalnem okolju
OPIS/OZADJE/PREDPOGOJI <i>(Kratka obrazložitev ideje, kaj potrebujemo, da idejo lahko realiziramo)</i>	Večje skladišče za les, skupno iskanje večjih kupcev okroglega lesa doma in v tujini,
AKTIVNOSTI <i>(Seznam akcij, ki jih moramo izpeljati, da bo ideja realizirana in da bo živela dalje)</i>	Večje skladišče za sortiranje hlodovine Odkup hlodovine glede na potrebe kupcev
NOSILEC <i>(Kdo je lahko nosilec iniciative)</i>	KZ Sevnica
FINANCIRANJE <i>(kje lahko pridobimo finance)</i>	Nadgradnja obstoječih objektov

Preglednica 6 Lesni zbirni center »Posavje«

PROJEKT <i>(Naslov iniciative)</i>	LESNI CENTER »POSAVJE«
NAMEN <i>(Kaj želimo)</i>	Združevanje vseh lesno predelovalnih družb v Posavju
CILJI	Enotni nastop na trgu pri posameznem izdelku (npr.

<i>(Kaj želimo doseči)</i>	Lesene hiše)
OPIS/OZADJE/PREDPOGOJI <i>(Kratka obrazložitev ideje, kaj potrebujemo, da ideja lahko realiziramo)</i>	»Glava« organizacije, ki bo izdelek tržila
AKTIVNOSTI <i>(Seznam akcij, ki jih moramo izpeljati, da bo ideja realizirana in da bo živila dalje)</i>	Preveriti seznam družb kaj lahko posamezniki izdelujejo
NOSILEC <i>(Kdo je lahko nosilec iniciative)</i>	Združenje partnerjev oziroma »glava« organizacije
PARTNERSTVO <i>(Kdo vse bo / želi biti vključen)</i>	Vsak, ki se vidi v projektu

Preglednica 7 Dobava surovine obstoječemu biomasnemu centru

PROJEKT <i>(Naslov iniciative)</i>	Dobava surovine obstoječemu biomasnemu centru
NAMEN <i>(Kaj želimo)</i>	Možnost nabave lesa slabše kakovosti
CILJI <i>(Kaj želimo doseči)</i>	Prodaja lesa najslabše kakovosti, prodaja drobnega lesa tudi vejevine
OPIS/OZADJE/PREDPOGOJI <i>(Kratka obrazložitev ideje, kaj potrebujemo, da ideja lahko realiziramo)</i>	Lastniki gozdov bi lahko dobavili les slabše kakovosti lokalnemu proizvajalcu sekancev
AKTIVNOSTI <i>(Seznam akcij, ki jih moramo izpeljati, da bo ideja realizirana in da bo živila dalje)</i>	Organizacija dobave lesa slabše kakovosti primerne za izdelavo lesnih sekancev različnih kakovostnih razredov. Organizacija lokalnega trga in pokrivanje potreb lokalnih skupnosti
NOSILEC <i>(Kdo je lahko nosilec iniciative)</i>	Petrol – lastnik biomasnega logističnega centra v Brežicah
PARTNERSTVO <i>(Kdo vse bo / želi biti vključen)</i>	Lastniki gozdov, žage ter druga lesno predelovalna podjetja
FINANCIRANJE <i>(kje lahko pridobimo finance)</i>	Nadgradnja obstoječega centra

Preglednica 8 Celostna ponudba objektov in opreme

PROJEKT (<i>Naslov iniciative</i>)	CELOSTNA PONUDBA OBJEKTOV IN OPREME
NAMEN (<i>Kaj želimo</i>)	Povezovanje oblikovalcev/načrtovalcev z izdelovalci lesenih objektov in notranje opreme
CILJI (<i>Kaj želimo doseči</i>)	Dolgoročno stabilno poslovanje Učinkovito poslovanje
OPIS/OZADJE/PREDPOGOJI (<i>Kratka obrazložitev ideje, kaj potrebujemo, da ideja lahko realiziramo</i>)	- Trg, kupec (domači in tuji trgi) - Zasičenost - Reference (več nas je, več je referenc) - Marketing
AKTIVNOSTI (<i>Seznam akcij, ki jih moramo izpeljati, da bo ideja realizirana in da bo živela dalje</i>)	- Spoznavanje zainteresiranih (delujoči in bodoči zainteresirani) - Reference (mreža kontaktov) - Medsebojno sodelovanje, reklamiranje - Program nastopanja na trgu - Promocija
KAZALNIKI (<i>kako bomo vedeli, da smo na pravi poti</i>)	Prva skupna ponudba, izpeljava prvega skupnega posla

Kot splošen zaključek delavnic lahko izpostavimo izraženo potrebo deležnikov po povezovanju in sodelovanju. Ta potreba je bila izpostavljena prav na vseh delavnicah. Se pa je v razpravi tudi izkazalo, da posamezni nosilci dejavnosti nimajo jasne vizije, kako naj bi sodelovanje in povezovanje potekalo, kakšne naj bi bile organizacijske oblike in podobno. Stopnja pripravljenosti na sodelovanje se povečuje v času, ko imajo posamezni deležniki kakršne koli probleme pri poslovanju, nasprotno pa se zmanjšuje takrat, ko ti težav pri poslovanju nimajo. Se pa seveda zavedajo, da lahko povezovanje pripomore k večji stabilnosti njihovega poslovanja.

Druga zanimiva izkušnja z delavnic pa je ugotovitev, da se, kljub majhnosti regije, nosilci dejavnosti med seboj ne poznajo. Boljše poznavanje med akterji bi sigurno lahko pripomoglo k optimalnejšem izkoriščanju priložnosti. Udeleženci so pozdravili organizacijo delavnic, obenem pa tudi poudarili, da bi bilo treba podobna srečanja organizirati večkrat. Na vprašanje, kdo naj organizira takšna srečanja, je bil najpogostejši odgovor občina, zadruga oziroma razvojna agencija. Takšni odgovori lahko kažejo na to, da sami nosilci dejavnosti niso pripravljeni vložiti svojega časa in energije, v končni fazi tudi finančnih sredstev v aktivno povezovanje.

Ne glede na zgoraj omenjene zaključke, se je na delavnicah oblikovalo nekaj zanimivih iniciativ, ki bi jih bilo smiselno v prihodnje nadgrajevati, morda nekatere izmed njih tudi medsebojno povezati. Na ta način bi sigurno lahko povečali trenutno izkoriščenost potencialov lesa iz gozdov v regiji Posavje, družbenoekonomski položaj lastnikov gozdov in ustvarili nova delovna mesta.

Delavnic se je udeležilo 39 udeležencev. Na delavnicah so se udeleženci v razpravi opredelili, katere so po njihovem mnenju največje priložnosti gozdno lesne verige v Posavju. Na podlagi razprave se je na vsaki delavnici oblikovalo nekaj razvojnih iniciativ, udeleženci delavnic so se

vključili v tisto skupino, ki je razvijala iniciativo, za katero so izkazali interes. Na koncu delavnice je vsaka skupina predstavila svojo iniciativo ostalim udeležencem in sledila je razprava. Na naslednjih delavnicah so bile udeležencem predstavljene tudi iniciative s prejšnjih delavnic. Razvojnih iniciativ v tej fazi nismo združevali zaradi tega, ker so se posamezni zainteresirani nosilci podpisovali pod posamezne iniciative in nismo hoteli njihovih idej in predlogov povezovati brez njihove prisotnosti. To je bil namen zadnje predstavitvene delavnice, ki pa je bila žal zelo slabo obiskana, zato tega ni bilo mogoče izpeljati na legitimen način, saj je bilo prisotnih premalo udeležencev, ki so sodelovali pri razvoju iniciativ.

Z vsebinskega vidika lahko zaključimo, da je verjetno smiselno pripravljene iniciative združiti v tri iniciative.

1. Združevanje in sodelovanje žagarjev, lesarjev in lastnikov lesa ter Lesni zbirni center bi lahko združili v prvo iniciativo, ki se bo ukvarjala s povezovanjem lastnikov gozdov, predelovalci lesa in porabniki.
2. Druga iniciativa, ki je zelo ciljno usmerjena, je dobava surovine obstoječemu biomasnemu centru, v katero bi se povezali lastniki gozdov in predelovalci biomase, s tem organizirano zbrali dovolj velike količine lesne biomase, s katero bi lahko oskrbovali obstoječi biomasni center. S tem bi se lahko tudi bistveno povečala izkoriščenost potenciala lesa listavcev slabše kvalitete.
3. V tretjo iniciativo pa bi bilo morda smiselno povezati iniciativi Celostna ponudba objektov in opreme in Lesni center »Posavje«, ki sta usmerjeni k povezovanju lesno predelovalnih družb in načrtovalcev ter oblikovalcev, povezovanju za skupni nastop na trgu in skupno promocijo.

Združevanje iniciativ je po našem mnenju smiselno predvsem z vidika kritične mase poslovnih subjektov, ki se bodo priključili posamezni m iniciativam.

Dejstvo je, da bodo nosilci pri nadaljnjem razvoju potrebovali strokovno in organizacijsko pomoč in to praktično v vseh fazah – od dokončnega oblikovanja iniciative, do iskanja pravega načina in modelov povezovanja, do iskanja morebitnih virov (so)financiranja njihovih poslovnih idej. Tu bodo potrebovali moderatorja, ki jih bo v začetnih fazah usmerjal in povezoval. Zaradi tega bi bilo smiselno v regiji poiskati obstoječo institucijo (razvojna agencija, podjetniški center, gospodarska zbornica), ki bi iniciativam lahko nudila ustrezno pomoč.

8 GLAVNI ZAKLJUČKI

1. Rezultati analize potencialov lesa v regiji Posavje kažejo na to, da je tržnega potenciala lesa slabše kakovosti pa tudi hlodov v obravnavani regiji še veliko neizkoriščenega. V zasebnih gozdovih je ta izkoriščenost nižja kot v državnih gozdovih in pri lesu slabše kakovosti ne dosega 20 %. Boljša je izkoriščenost teoretičnega potenciala pri iglavcih in sicer 40 %.
2. V regiji deluje na področju gozdno lesnih verig že več kot 200 subjektov. Registrirani so za različne dejavnosti od gozdne proizvodnje do izdelave lesnih izdelkov. Anketa med njimi je pokazala na pripravljenost na sodelovanje in povezovanja.
3. V regiji je 17 obstoječih poslovnih con, vendar pa so nekatere med njimi majhne (manj kot 5 ha). Le **pet con ima nezazidljivo površino večjo od 7 ha** in bi bile primerne za umeščanje obratov za predelavo lesa s predvideno inštalirano zmogljivostjo 150.000-300.000 m³ / leto. Večina teh con ima že obstoječo infrastrukturo, tako je možna takojšna gradnja. Ugodna je tudi razdalja do avtoceste in železnice, saj je le ta krajša od 10 km.
4. Izbor oblike formalnega povezovanja je odvisen predvsem od namena in ciljev posameznikov ali podjetji, ki bi se želeli povezati. Pri analizi različnih obstoječih možnosti smo kot najbolj zanimive izbrali naslednje:

V primeru povezovanja fizičnih oseb svetujemo ustanovitev:

- a) **zadruga** - v primeru ko gre za skupno trženje oziroma skupen nastop na trgu
- b) **društva** – v primeru ko gre zgolj za povezovanje posameznikov z nekim skupnim interesom (izmenjava informacij, znanj ali izkušenj).

V primeru povezovanja obstoječih pravnih oseb pa predlagamo ustanovitev:

- a) **Gospodarskega interesnega združenja** ali grozdov, saj omogoča povezovanje obstoječih subjektov in njihov skupni nastop na trgu.
5. **Poslovni subjekti s področja gozdarstva in lesarstva** izražajo potrebo po povezovanju, **nimajo pa kapacitet in znanja**, kako to storiti. Poleg tega trenutno še niso pripravljeni sklepati čvrstih povezovanj, ker imajo slabe izkušnje iz preteklosti oziroma ne vidijo jasno dodane vrednosti od sklepanja povezav. Upamo, da smo v okviru projekta prikazali ključne prednosti in da so jih poslovni subjekti prepoznali kot potencialne priložnosti. V nadaljevanju je potrebno poiskati »povezovalca«, ki bo nadaljeval delo in poslovnim subjektom pomagal pri dokončnem oblikovanju in izvajanju predlaganih iniciativ. Predlagamo, da to vlogo prevzame ena od obstoječih razvojnih institucij v regiji.
  6. V okviru projekta so bile oblikovane **razvojne iniciative**. Te dokončno še niso usklajene. Predlagamo, da se oblikujejo tri razvojne iniciative, za področja
    - povezovanja lastnikov gozdov, predelovalcev lesa in porabnikov,
    - lesne biomase

- povezovanje lesno predelovalnih družb in načrtovalcev ter oblikovalcev ter povezovanje za skupni nastop na trgu in skupno promocijo

Nosilci iniciativ bodo potrebovali moderatorja, ki jim bo pomagal oblikovati njihove ideje, razviti modele sodelovanja, oblikovati ponudbe in začeti z promocijo.

7. Za realizacijo dobrih razvojnih pobud je potrebno v regiji določiti **moderatorja**, ki bo poskrbel za nadaljnje povezovanje vseh zainteresiranih in pomagal pri prvih korakih za realizacijo pobud. Smiselno je, da je moderator iz že obstoječe inštitucije in da je pripravljena prevzeti vlogo povezovalnega člana in »motorja« nadaljnjega razvoja.

GIS K E
703

GIS BF - GOZD

10000002167

COBISS

9 PRILOGE

Priloga 1 »POROČILO O POTENCIALIH LESA SLABŠE KAKOVOSTI ZA ENERGETSKE NAMENE TER HLODOV LISTAVCEV IN IGLAVCEV«.

Priloga 2 »POROČILO O OPRAVLJENEM ANKETNEM VPRAŠALNIKU ZA PROJEKT »ZA POSAVSKI GOZD IN LES«.

Priloga 3 »ANALIZA POTENCIALNIH LOKACIJ ZA NOVE DEJAVNOSTI«

Priloga 4 »MOŽNOSTI POVEZOVANJA AKTERJEV VZDOLŽ PROIZVODNIH VERIG«

Priloga 5 »NOVE INICIATIVE«

